

แนวทางการตรวจรับรองประจำปีเครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำงานก่อสร้าง

ตามประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เรื่อง ชนิดและประเภทเครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำงานก่อสร้างที่ต้องตรวจรับรองประจำปี ลงวันที่ ๑๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้กำหนดให้นายจ้างต้องจัดให้มีการตรวจรับรองประจำปีตามชนิดและประเภทเครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำงานก่อสร้างให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ดีและปลอดภัย

เพื่อให้ นายจ้างสามารถปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว ได้อย่างถูกต้องตามวัตถุประสงค์ สำนักความปลอดภัยแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน จึงได้จัดทำแนวทางการตรวจรับรองประจำปี ดังนี้

๑. เครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำงานก่อสร้างตามชนิดและประเภทที่กำหนดให้มีการตรวจรับรองประจำปี จะต้องมีการใช้งาน หรือรายละเอียดคุณลักษณะของเครื่องจักรและอุปกรณ์ซึ่งผู้ผลิตได้กำหนดขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการตรวจสอบ บำรุงรักษาส่วนประกอบและอุปกรณ์ของเครื่องจักรตามข้อกำหนดและรอบระยะเวลาที่เหมาะสม หากไม่มีคู่มือการใช้งาน นายจ้างต้องจัดให้วิศวกรเป็นผู้กำหนดคู่มือการใช้งานของเครื่องจักรและอุปกรณ์ขึ้นเป็นหนังสือ

๒. ผู้ทำการตรวจรับรองประจำปี ขึ้นอยู่กับชนิดและประเภทของเครื่องจักรและอุปกรณ์ ดังนี้

๒.๑ เครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำงานก่อสร้างที่เข้าข่ายเป็นเครื่องจักรและอุปกรณ์ในงานสาขาวิศวกรรมควบคุม ผู้ตรวจรับรองประจำปี จะต้องเป็นวิศวกรตามกฎหมายว่าด้วยวิศวกร

๒.๒ เครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ได้รับการตรวจสอบ หรือรับรองการใช้งานได้อย่างปลอดภัยตามกฎหมายอื่น เช่น รถบรรทุก รถยก ให้ถือว่าเครื่องจักรและอุปกรณ์นั้นได้ดำเนินการตรวจรับรองประจำปีตามกฎหมายนี้แล้ว

๒.๓ เครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ไม่เข้าข่ายตาม ข้อ ๒.๑ และ ข้อ ๒.๒ ต้องตรวจรับรองประจำปีโดยผู้มีความรู้เกี่ยวกับเครื่องจักรและอุปกรณ์นั้นๆ ซึ่งต้องทำการตรวจสอบ บำรุงรักษาตามรอบระยะเวลาที่คู่มือการใช้งานกำหนดอย่างสม่ำเสมอ หากพบสภาพบกพร่อง สึกหรอ หรือชำรุดอันอาจก่อให้เกิดอันตรายจากการใช้ให้แก้ไขให้อยู่ในสภาพปลอดภัยก่อนการใช้งาน

๓. ผู้ตรวจรับรองประจำปีอาจใช้ตัวอย่างแบบรับรองประจำปีฯ หรือรายการตรวจสอบ และบำรุงรักษาเครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำงานก่อสร้างตามเอกสารแนบท้าย เป็นแนวทางในการตรวจรับรองประจำปีได้เท่าที่มีความสอดคล้องกับเครื่องจักรและอุปกรณ์นั้น แต่ควรได้รับคำแนะนำจากวิศวกร

- ตัวอย่าง -

- ตัวอย่าง - แบบรับรองประจำปีเครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำงานก่อสร้าง

ข้อมูลของผู้ครอบครองเครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำงานก่อสร้าง
ผู้ครอบครอง/นิติบุคคล.....เจ้าของ/ผู้กระทำแทน.....
ที่อยู่เลขที่.....ตรอก/ซอย.....ถนน.....ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....โทรศัพท์.....
ใช้งานอยู่ที่/เก็บรักษาอยู่ที่.....
เลขที่.....ตรอก/ซอย.....ถนน.....ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....โทรศัพท์.....

ข้อมูลของเครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำงานก่อสร้าง
เครื่องจักร และอุปกรณ์นี้ มีชื่อเรียกอันเป็นที่เข้าใจว่า.....
เป็นเครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำงานก่อสร้างชนิดและประเภท.....
ยี่ห้อ.....รุ่น.....ปีที่ผลิต.....
หมายเลขเครื่อง.....หมายเลขทะเบียน.....
สร้างโดย.....ประเทศ.....ตามมาตรฐาน(ถ้ามี).....
 มีคู่มือการใช้งาน หรือรายละเอียดคุณลักษณะของเครื่องจักรและอุปกรณ์ซึ่งผู้ผลิตได้กำหนดขึ้น
 มีคู่มือการใช้งาน ซึ่งวิศวกรเป็นผู้กำหนดขึ้นเป็นหนังสือ
ผู้นำเข้า/ผู้จำหน่าย(ถ้ามี).....ที่อยู่.....
 เครื่องจักร และอุปกรณ์นี้ ได้รับการตรวจสอบ และบำรุงรักษาส่วนประกอบและอุปกรณ์ตามคู่มือการใช้งานอย่างสม่ำเสมอ

ข้อมูลการดำเนินการ
ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี ที่อยู่เลขที่.....ตรอก/ซอย.....ถนน.....
ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....โทรศัพท์.....
สถานที่ทำงาน.....เลขที่.....ตรอก/ซอย.....
ถนน.....ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....
โทรศัพท์.....
 ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม สาขา.....แขนง.....
ตามพระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. ๒๕๔๒ และไม่ได้อยู่ระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือถูกเพิกถอนใบอนุญาตระดับ.....
เลขทะเบียน.....วันที่หมดอายุ.....
 เครื่องจักร และอุปกรณ์นี้ได้มีการตรวจสอบ และบำรุงรักษาส่วนประกอบและอุปกรณ์ ตามข้อกำหนด และ
รอบระยะเวลา ดังรายการที่ระบุไว้ในเอกสารแนบท้าย และได้มีการดำเนินการแก้ไขสภาพบกพร่อง สึกหรือ หรือชำรุดอันอาจจะ
ก่อให้เกิดอันตรายจากการใช้งานให้สามารถใช้งานเครื่องจักรและอุปกรณ์ต่อไปได้ดีและปลอดภัย
 เครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ได้ถูกบัญญัติให้มีตรวจสอบ หรือรับรองว่าเครื่องจักรและอุปกรณ์ดังกล่าวสามารถใช้งาน
ต่อไปได้ดีและปลอดภัยตามกฎหมายอื่น ดังเอกสารรายการที่ระบุไว้แนบท้ายนี้

ขอรับรองว่าเครื่องจักร และอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำงานก่อสร้างนี้ ได้รับการตรวจสอบ และบำรุงรักษาส่วนประกอบ
และอุปกรณ์ครบถ้วนสมบูรณ์แล้ว เป็นไปตามตามข้อ ๗๓ แห่งกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการ
ด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับงานก่อสร้าง พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยมีวันครบ
กำหนดการตรวจรับรองประจำปีครั้งต่อไปในวันที่.....
(ลงชื่อ)..... (ลงชื่อ).....
(.....) (.....)
วิศวกรผู้รับรอง นายจ้าง/เจ้าของ/ผู้ครอบครอง หรือมีไว้ใช้งาน
วันที่รับรอง..... วันที่รับรอง.....

แนวทางหัวข้อในการตรวจสอบ และบำรุงรักษาส่วนประกอบและอุปกรณ์ของเครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำงานก่อสร้าง

หมวดโยธา

๑. การติดตั้งโครงสร้างหลัก
๒. ฐานของเครื่องจักร
๓. โครงสร้างส่วนหมุน
๔. สภาพส่วนรับน้ำหนัก
๕. สภาพรอยเชื่อมต่อ
๖. สภาพของแป้นเกลียว สลักเกลียวยึดและหมุดย้ำ
๗. น้ำหนักถ่วง (Counterweight)
๘. อื่นๆ .....

หมวดเครื่องกล

๑. ระบบต้นกำลัง
๒. สภาพและความพร้อมของเครื่องยนต์
๓. ระบบหล่อลื่น
๔. ระบบช่วงล่าง
๕. ระบบควบคุมการทำงาน
๖. ระบบควบคุมการเคลื่อนที่
๗. ระบบเชื้อเพลิง
๘. ระบบระบายความร้อน
๙. ที่ครอบปิดหรือฉนวนหุ้มท่อไอเสีย
๑๐. ระบบส่งกำลัง
๑๑. ระบบตัดต่อ (คลัตช์)
๑๒. สภาพของเพลลา ข้อต่อเพลลา เฟือง โซ่ สายพาน
๑๓. ระบบควบคุมไฮดรอลิก
๑๔. ระบบลม (Pneumatic)
๑๕. สภาพกลไกที่ใช้ควบคุม
๑๖. สภาพของท่อน้ำมันและข้อต่อ
๑๗. สภาพของท่อลมและข้อต่อ
๑๘. ระบบเบรก
๑๙. สภาพลวดสลิง ม้วนลวดสลิง
๒๐. สภาพรอก และตะขอ
๒๑. อื่นๆ .....

หมวดไฟฟ้า

๑. ระบบควบคุมการเคลื่อนที่
๒. ระบบควบคุมการทำงาน

หมวดไฟฟ้า (ต่อ)

๓. ระบบควบคุมนิรภัย
๔. สภาพของแผงวงจรควบคุม
๕. อุปกรณ์ประกอบสายไฟฟ้า
๖. สภาพมอเตอร์ไฟฟ้า
๗. สภาพสวิตซ์ไฟฟ้า รีเลย์และอุปกรณ์อื่น
๘. อื่นๆ .....

หมวดความปลอดภัย

๑. สภาพบันไดขึ้นเครื่องจักร
๒. สภาพพื้นกันลื่น
๓. ราวจับ
๔. ราวกันตก
๕. แผงกันวัสดุตกหล่นระดับพื้น
๖. เครื่องป้องกันอันตรายจากวัสดุตกหล่นของหลังคาห้องบังคับ
๗. เครื่องป้องกันอันตรายจากส่วนเคลื่อนไหวของเครื่องจักร
๘. เครื่องป้องกันอันตรายจากการกระเด็นของวัสดุเนื่องจากการทำงาน
๙. ระบบควบคุมพิกัดน้ำหนักใช้งาน
๑๐. ระบบเบรก (ป้องกันการเลื่อนไหลขณะทำงาน)
๑๑. อุปกรณ์สำหรับป้องกันการเลื่อนไหลขณะจอด
๑๒. แผ่นอุปกรณ์กระจายน้ำหนัก
๑๓. สวิตซ์หยุดเดินเครื่องฉุกเฉิน
๑๔. สัญญาณเสียงเตือนขณะทำงาน
๑๕. สัญญาณแสงวาบเตือนขณะทำงาน
๑๖. รูปภาพการใช้สัญญาณมือในการสื่อสาร
๑๗. กลไกจำกัดขอบเขตการทำงาน (Limit Switches)
๑๘. เครื่องดับเพลิงพร้อมใช้งานที่ห้องบังคับ
๑๙. เครื่องดับเพลิงพร้อมใช้งานสำหรับบริเวณที่มีการใช้เครื่องจักร
๒๐. ระบบสายดิน
๒๑. ระบบสายล่อฟ้า
๒๒. อื่นๆ .....

คำแนะนำ

การตรวจรับรองประจำปีมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการทำงานของเครื่องจักรและอุปกรณ์โดยการควบคุม และดูแลให้เครื่องจักรและอุปกรณ์ได้รับการตรวจสอบ และบำรุงรักษาตามข้อกำหนด และรอบระยะเวลาตามคู่มือการใช้งาน หรือตามที่วิศวกรได้กำหนดขึ้นเป็นหนังสือ เพื่อให้เครื่องจักร และอุปกรณ์สามารถใช้งานได้ดีและปลอดภัย การนำแนวทางการตรวจสอบ และบำรุงรักษาฯ ไปใช้ ต้องมีความสอดคล้องกับสภาพของเครื่องจักรและอุปกรณ์นั้น และอาจเพิ่มเติมให้ดีและเหมาะสมยิ่งขึ้นได้ หากไม่มีความรู้ในเครื่องจักร หรืออุปกรณ์ ควรขอคำปรึกษา แนะนำจากพนักงานตรวจความปลอดภัย เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพ หรือวิศวกร